

**VOORONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN DIVERSE
BEPALINGEN IN HET BODEMDECREET VAN 27 OKTOBER 2006 EN HET
DECREET VAN 23 DECEMBER 2011 BETREFFENDE HET DUURZAAM
BEHEER VAN MATERIAALKRINGLOPEN EN AFVALSTOFFEN**

Samenvatting

Dit wijzigingsdecreet verduidelijkt enkele asbestbepalingen in het materialendecreet en voorziet in de oprichting van een sectorraad asbest. Het voorziet een rechtsgrond voor het beheer van persoonsgegevens die worden bijgehouden in kader van data-inzameling over afvalstoffenproductie, -inzameling en -verwerking. Het geeft een rechtsgrond om de beheerders van online marktplaatsen verplichtingen op te leggen in kader van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid.

Het bodemdecreet wordt aangepast aan de wijzigingen die in 2020 werden aangebracht in het Burgerlijk Wetboek.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Dit decreet wijzigt het bodem- en materialendecreet.

B. Inhoud

Het burgerlijk wetboek is in 2020 gewijzigd. Met dit wijzigingsdecreet wordt het bodemdecreet aangepast om in lijn te zijn met de nieuwe nummering.

Het materialendecreet bevat bepalingen die de verwerking vereisen van persoonsgegevens. Dit wijzigingsdecreet voorziet de rechtsgrond om persoonsgegevens te kunnen beheer in overeenstemming met de wetgeving rond bescherming van de privacy.

De online verkopen nemen een hoge vlucht. Dit impliceert dat er meer producenten zijn die rechtstreeks vanuit het buitenland producten verkopen aan eindgebruikers in Vlaanderen via online marktplaatsen. Deze producenten kunnen ook aangesproken worden op hun uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor die producten waarvoor een regeling van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid geldt. Om te vermijden dat die hun verplichtingen ontlopen, wordt in het materialendecreet de rechtsgrond voorzien om ook de beheerders van online marktplaatsen aan te merken als producenten in kader van een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid.

Het wijzigingsdecreet voorziet in enkele verduidelijkingen met betrekking tot bepalingen over de inventarisatie en afbouw van asbest. Het voorziet de oprichting van een sectorraad asbest.

Impactanalyse

Dit wijzigingsdecreet heeft een zeer beperkte impact.

De meeste wijzigingen zijn van juridisch-technische aard. Ze brengen de bepalingen van bodem- en materialendecreet en hun uitvoeringsbesluiten in overeenstemming met andere wetgeving, met name het burgerlijk wetboek en de wetgeving met betrekking tot bescherming van de privacy.

De bepalingen rond asbest betreffen slechts een verduidelijking. De oprichting van een sectorraad asbest moet de controle op de certificatie-instellingen voor asbestdeskundigen ondersteunen.

De regeling rond online marktplaatsen zal zorgen voor een gelijk spelveld tussen producenten die vanuit België opereren en producenten die via verkoop op afstand buiten de landsgrenzen opereren.

Implementatie

Het is de bedoeling de wijzigingsbepalingen van de decreten onmiddellijk in werking te laten treden.

C. Totstandkomingsprocedure

Het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2021/315 werd afgeleverd op 4 augustus 2021.

De Inspectie van Financiën heeft op 7 september 2021 gunstig advies gegeven.

Het voorontwerp van decreet werd voor de 1^e keer principieel goedgekeurd op 17 september 2021.

De Vlaamse Toezichtcommissie voor verwerking van persoonsgegevens heeft advies gegeven op 12 oktober 2021.

De Minaraad heeft advies gegeven op 14 oktober 2021.

De SERV heeft advies gegeven op 18 oktober 2021.

Het voorontwerp van decreet werd voor de 2^e keer principieel goedgekeurd op ...

De Raad van State heeft advies gegeven op ...

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Deze wijzigingen betreffen een gewestaangelegenheid.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1.

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2.

Op 17 maart 2020 werd in het Belgisch Staatsblad de wet van 4 februari 2020 houdende boek 3 "Goederen" van het Burgerlijk Wetboek gepubliceerd. Met deze wet geeft de federale wetgever het goederen- of zakenrecht een grondige update, om de verschillende zakelijke rechten bestand te maken tegen de uitdagingen die de 21e eeuw brengt. Met de inwerkingtreding van het nieuwe goederenrecht op 1 september 2021, krijgen veel van de bepalingen uit het huidige Burgerlijk Wetboek dus een nieuw nummer. Deze wijzigingen zijn een aanpassing naar de nieuwe nummering van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 3.

Deze wijziging is een aanpassing naar de nieuwe nummering van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 4.

Deze wijziging is een aanpassing naar de nieuwe nummering van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 5.

Deze wijziging is een aanpassing naar de nieuwe nummering van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 6.

1° en 2° Dit is een verduidelijking van de bestaande definitie met toevoeging van de voorheen afzonderlijk in één artikel opgenomen definitie van asbestverdachte materialen.

3° De definitie van een asbestveilige toestand was voorheen enkel opgenomen in één artikel. Het was technisch nodig een asbestveilige toestand als concept overkoepelend te definiëren. Hierbij is de definitie die bestond aangevuld en verduidelijkt. Het behalen van een asbestveilige toestand voor elke locatie is het beleidsmatige einddoel van het asbestafbouwbeleid. Voor publieke gebouwen is dit verplicht. De toets gebeurt via de opmaak van een asbestinventarisatetest.

We beperken dit tot afvalstoffen omdat afvalstoffen een subcategorie zijn onder de grote noemer 'asbesthoudende materialen'. Het is dus een vervollediging en verduidelijking, geen beperking. Wanneer asbesthoudende materialen juridisch in de fase van afvalstof zijn gekomen spreken we over asbesthoudende afvalstoffen. Afvalstoffen mogen enkel op een locatie gestockeerd blijven indien daarvoor een omgevingsvergunning werd afgeleverd. Het hergebruik is verboden en er rusten reeds decretale bepalingen op voor het beheer ervan.

Er is een uitzondering voorzien voor (on)uitgegraven steenslag en puinlagen omdat de bepalingen van het asbestafbouwbeleid enkel gelden voor constructies. Conform

de decretale definitie van constructies zijn bodem, steenslag en puin uitgesloten onder wat een constructie is. De materialen vallen onder de bepalingen van het bodembeleid.

Pleisterwerk is uitgesloten omdat risicogebaseerd een veilig beheer mogelijk is voor een normaal gebruik van het gebouw. Opleggen dat - om asbestveilig te zijn - het pleisterwerk de facto moet verwijderd worden, botst op het feit dat dit te ingrijpend is om te realiseren in de context van een normaal gebruik van een gebouw of van een beperkte renovatie.

Afdruipzones en de daarbij gepaard gaande met asbest vervuilde gronden behoren net zoals andere asbestverontreinigde gronden tot het Vlaamse bodembeleid, verankerd in het Bodemdecreet en het Vlarebo. De scope van het asbestafbouwbeleid is decretaal en bij beslissing van de Vlaamse regering (20 juli 2018) afgebakend op constructies, waaronder gebouwen. Beheers-, onderzoeks-, sanerings- en reinigingsplichten voor asbestverontreinigde bodem zijn gereguleerd in het Bodemdecreet en het Vlarebo. Hieruit voortvloeiend is de erkenning en werking van de uitvoerende sectoractoren ook strikt regelgevend gescheiden: bodemsaneringsdeskundigen vs asbestdeskundigen, bodemsaneerders vs asbestverwijderaars.

Centraal in het asbestafbouwbeleid staat de invoering van een asbestinventarisatetest bij verkoop en tegen de mijlpaal 2032. Dit asbestinventarisatetest beschrijft het aanwezige asbest in constructie(s) en toetst of de constructie(s) asbestveilig zijn of niet. Uit de vaststelling van het asbestatetest volgen geen verwijderingsplichten voor de private eigenaar omdat decretaal de verwijderingsmijlpalen 2034 en 2040 enkel gelden voor eigenaars van publieke constructies. Het gros van de eigenaars met een asbestatetest, waaronder particulieren en bedrijven, is niet door deze verplichtingen gevat. Het asbestatetest is evenwel een sterk informerend en sensibiliserend instrument om de eigenaar te stimuleren om vrijwillig actie te ondernemen. Beschadigd asbest dakmateriaal of ander beschadigd materiaal langs de buitenkant van een gebouw kan, gecombineerd met het ontbreken van bv. een goede waterafvoer leiden tot het 'afdruipen' van asbestvezels. Indien de asbestdeskundige dit vaststelt, zal hij dit opnemen in zijn inventaris. Op die manier worden eigenaars geïnformeerd over de potentiële aanwezigheid van asbest en hoe ze het veilig kunnen beheren. Op die manier faciliteert het asbestinventarisatetest de inventarisatie van afdruipzones en het informeren van de eigenaars. Het gaat over het signaleren van een potentiële aanwezigheid van asbest in de bodem door de asbestdeskundige. Die zal immers enkel op basis van een visuele inspectie kunnen vaststellen of er een mogelijk risico is. De asbestkundige kan niet vaststellen of er werkelijk sprake is van een bodemverontreiniging of wat de werkelijke omvang ervan is. De regelgeving rond hoe een verontreiniging moet worden vastgesteld en wanneer en hoe de afdruipzone desnoods moet verwijderd worden is voorwerp van het bodembeleid en gereguleerd in het Bodemdecreet en het Vlarebo.

4° Deze toevoeging verduidelijkt dat de beschadiging slaat op het bedekkende materiaal en niet op het asbesthoudende materiaal.

5° Deze vervanging is een technische verduidelijking.

6° Deze definitie was voorheen enkel opgenomen in één artikel. Het was nodig dit overkoepelend te definiëren.

7° Deze definitie is nodig om de maatregelen af te bakenen die genomen worden om een risico van een asbesthoudend materiaal te verlagen tot een laag risico.

8° Deze definitie was voorheen enkel opgenomen in één artikel. Het was nodig dit overkoepelend te definiëren en te verduidelijken voor de asbesthoudende

materialen die een risico vormen maar niet weggenomen kunnen worden omdat ze niet eenvoudig bereikbaar zijn.

Artikel 7. Deze bepaling maakt mogelijk dat de OVAM persoonsgegevens verzamelt en verwerkt. Dit is gerechtvaardigd omdat deze persoonsgegevens noodzakelijk zijn voor het uitoefenen van taken van algemeen belang. De persoonsgegevens zullen vooral verwerkt worden om een betere controle te kunnen uitoefenen op de registratie van afvalstoffen- en materialengegevens, voor de verlening van subsidies en de inning van heffingen. Het nieuwe artikel 4/2 geeft aan met welk doel deze gegevens worden verzameld en waar deze gegevens kunnen op slaan. Ze bepaalt ook aan wie de OVAM deze gegevens kan kenbaar maken en wanneer ze zullen worden verwijderd.

Paragraaf 1 van het nieuwe artikel 4/2 bevat de artikels van het decreet waaraan administratieve processen gekoppeld zijn waarin persoonsgegevens kunnen opgevraagd worden. In deze paragraaf wordt de OVAM aangeduid als verwerkingsverantwoordelijke van de persoonsgegevens. In deze rol zal de OVAM nagaan of een gegevensbeschermingseffectbeoordeling noodzakelijk is.

Met het oog op het informeren van de betrokkenen over de verwerking van hun gegevens, hun rechten en tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten, zal de OVAM op de formulieren en in de web-loketten waar persoonsgegevens opgevraagd worden disclaimers voorzien met deze informatie.

Paragraaf 2 van het nieuwe artikel 4/2 bevat de doelen waarvoor de persoonsgegevens opgevraagd worden. Waar nodig zullen deze in de uitvoeringsbesluiten verder verfijnd worden. Hiertoe wordt in §7 delegatie gegeven aan de Vlaamse regering.

Paragraaf 3 van het nieuwe artikel 4/2 bevat de aard van de persoonsgegevens die opgevraagd worden. Voor de locatiegegevens van start- en eindpunt van afval- en materialentransporten wordt het doel van de verwerking beperkt tot het traceren van de afvalstoffen en materialen en het toezicht op dit decreet. Op deze manier zullen we de keten van afvalstoffen en materialen kunnen volgen zodat de OVAM en de toezichthouders kunnen nagaan op welke locatie deze zich bevinden en zo nodig kan optreden.

Paragraaf 4 van het nieuwe artikel 4/2 bevat de personen van wie mogelijks persoonsgegevens worden verwerkt.

Paragraaf 5 van het nieuwe artikel 4/2 bevat de entiteiten aan wie persoonsgegevens kunnen worden doorgegeven. Naast de vermelde entiteiten kunnen deze gegevens worden doorgegeven in het kader van vragen met betrekking tot de openbaarheid van bestuur, en vragen in het kader van de parlementaire werking.

In paragraaf 6 van het nieuw artikel 4/2 wordt de bewaartermijn van de persoonsgegevens geregeld. De OVAM zal per administratief proces waar persoonsgegevens opgevraagd worden een specifieke bewaartermijn met een motivering opnemen in de selectielijsten die in het kader van artikel III.87 van het bestuursdecreet worden opgesteld. Verder engageert de OVAM zich om deze selectielijsten voor 30 april 2022 ter goedkeuring aan te bieden aan de selectiecommissie. Deze specifieke termijnen zijn van toepassing op de bankrekeningnummers, de locatiegegevens, de namen en de contactgegevens. De ondernemingsnummers en vestigingsnummers worden voor onbepaalde tijd bijgehouden om ook in de toekomst nog analyses van de stand van het leefmilieu in het verleden toe te laten.

Paragraaf 7 van het nieuwe artikel 4/2 bevat een delegatie aan de Vlaamse Regering om de verwerking van persoonsgegevens, waar nodig meer in detail te regelen. Deze delegatie is nodig omdat de processen waarbinnen persoonsgegevens opgevraagd en verwerkt worden zeer divers zijn en het daarom nodig is om processpecifieke bepalingen in de uitvoeringsbesluiten op te nemen.

Paragraaf 8 van het nieuwe artikel 4/2 bepaalt dat de OVAM de nodige en passende maatregelen gaat nemen om de persoonsgegevens te beschermen. De OVAM houdt hierbij rekening met de stand van de techniek, de kosten en de risico's.

Artikel 8. Met de bepaling in het toegevoegde 2^e lid van paragraaf 2 wordt een juridische basis voorzien om de voorwaarden vast te leggen waaraan digitale identificatieformulieren moeten voldoen en hoe deze moeten uitgewisseld worden met de OVAM en de toezichthouders. Deze gegevens zijn van groot belang voor de tracering van afvalstromen en de controle en handhaving op afvalstoffentransporten.

Met de bepaling in het toegevoegde paragraaf 4 wordt mogelijk gemaakt dat de Vlaamse overheid nadere regels vaststelt met betrekking tot documentatie die moet worden voorzien die het transport van afvalstoffen, bijproducten of grondstoffen die niet langer als afvalstof worden beschouwd, vergezelt. Dit kan b.v. nodig zijn om een betere traceerbaarheid van materialen te garanderen of om na te gaan of materiaalstromen wel onder het juiste juridische statuut (afval of grondstof) worden vervoerd.

Met de bepaling in paragraaf 5 wordt een juridische basis voorzien voor het opzetten van een Vlaams materialeninformatiesysteem en het beheer en gebruik ervan. Het doel is om dit materialeninformatiesysteem te gebruiken voor de tracering van afvalstoffen en grondstoffen, het uitvoeren van de bepalingen en opvolgen van de doelstellingen van dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten en het voldoen aan Europese en internationale rapporteerverplichtingen, waaronder de bepaling van de recyclagegraad van de afvalstoffen. Met "grondstoffen" worden bedoeld afvalstoffen of bijproducten die - al of niet na een of andere bewerking - omwille van hun aard en samenstelling en de zekerheid van gebruik in een nieuwe toepassing, geen afvalstatuut (meer) dragen.

Omdat het materialeninformatiesysteem ook commercieel vertrouwelijke gegevens zal bevatten werd een lid ingevoegd dat bepaalt dat de OVAM de nodige en passende maatregelen moet nemen om deze gegevens te beschermen. Meer specifiek zal in het kader van het materialeninformatiesysteem een beheerkader voor deze gegevens worden opgemaakt waarin de risico's geïdentificeerd worden en voor elk risico de nodige beheersmaatregelen zullen beschreven worden. Hierbij zal specifiek aandacht besteed worden aan het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de systemen te garanderen. Ook wordt daarbij een procedure opgenomen voor het op gezette tijden testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de beheersmaatregelen ter beveiliging van de gegevens.

Artikel 9. De omschrijving van asbestverdacht materiaal wordt hier geschrapt, omdat dit wordt gedefinieerd in artikel 3 van het materialendecreet.

Artikel 10. De wijziging verbreedt het spectrum van actoren aan wie maatregelen kunnen worden opgelegd in het kader van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. De verbreding beoogt in de eerste plaats online marktplaatsen. Deels fungeren zij enkel als platform waarop andere producenten hun producten verkopen. Voor die activiteit zijn zij op dit moment dus niet gevat door de omschrijving van producent. Toch is het wenselijk dat ook aan online marktplaatsen bepaalde maatregelen kunnen worden opgelegd om mee invulling te geven aan de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. Dit vooral in de strijd tegen freeriders die vanuit het buitenland via online marktplaatsen hun producten op onze markt verkopen. Het is van belang deze freeriding maximaal in regel te brengen om zo de financiële draagkracht van de bestaande systemen te vrijwaren en een gelijk speelveld te creëren met fysieke en online verkoop op ons grondgebied.

Artikel 11. Deze vervanging verduidelijkt dat het plaatsen van constructies zoals zonnepanelen, overzetskappen en reclamepanelen over niet-asbesthoudende daken en gevelbekleding ook niet mogelijk is indien daarbij onderliggende

asbesthoudende materialen beschadigd worden. Door de beschadiging komen asbestvezels vrij in de binnenruimte of buitenomgeving. De beschadigingen ontstaan bij het breken, doorboren of doorslijpen van het onderliggende asbesthoudende materiaal om de constructies te kunnen bevestigen. Vaak gaat het om asbesthoudende onderdakplaten.

Dit artikel vermijdt ook dat eigenaars de aanwezige asbesthoudende materialen die niet asbestveilig zijn, gaan verbergen of de noodzaak van het wegnemen gaan vermijden door het in te sluiten of te bedekken. Op die manier zouden de risico's verborgen worden en doorgeschoven worden naar volgende generaties. Voor asbesthoudende dak- en gevelbekleding is het insluiten of bedekken altijd verboden.

Artikel 12. Deze schrapping is nodig omdat het vermelde lid 3 van art. 33/6 met dit wijzigingsdecreet wordt geschrapt.

Artikel 13. De omschrijvingen voor een asbestveilige toestand en asbesthoudende materialen worden geschrapt omdat ze gedefinieerd worden in artikel 3 van het materialendecreet.

Artikel 14. Dit is een taalkundige rechtzetting. Het gaat om werkzaamheden die plaatsvinden aan een constructie en niet om werkzaamheden die plaatsvinden binnen een constructie.

Artikel 15. Deze vervanging is een aanpassing naar aanleiding van de wijziging in het Burgerlijke Wetboek.

Artikel 16. De toevoeging in punt 2° bepaalt dat eigenaars het insluiten of bedekken van asbesthoudende materialen moeten melden bij de opmaak van een asbestinventaris, als zij hiervan zelf op de hoogte zijn of behoren te zijn. Dit vermijdt dat asbesthoudende materialen bewust worden verborgen en maakt het mogelijk nieuwe eigenaars en aannemers hierover te informeren zodat geen blootstellingsrisico's of kosten kunnen ontstaan door het onvoorzien aantreffen of beschadigen.

De toevoeging in punt 3° is nodig om de verdere uitwerking door de Vlaamse Regering mogelijk te maken.

Artikel 17. De vervanging is een aanpassing naar aanleiding van de wijziging in het Burgerlijke Wetboek. De opheffing in punt 2° is ingegeven vanuit het feit dat nieuwe, technische ontwikkelingen inzake de authentieke bronnen die voor een unieke locatie de eigenaarsgegevens bevatten, deze registratie van de nieuwe eigenaar door de notaris overbodig maken.

Artikel 18. Dit artikel beschrijft de initiatie van een sectorraad asbest, die fungeert als overkoepelend, technisch adviescomité binnen het kwaliteitsborgingssysteem voor gecertificeerde asbestdeskundigen inventarisatie. De klemtoon ligt op niet bindende adviesverlening.

Artikel 19. Dit artikel vereist geen toelichting.

Artikel 20. Dit artikel vereist geen toelichting.

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR